

Peněžní kurzy se mění v barvy - nové dílo Semináře naděje

20.10.2025 - Adam Pluhař | Technická univerzita v Liberci

Ustavičná proměna směnných kurzů světových měn se promítá do barevného digitálního obrazu a vytváří objekt Fluidní systémy. Toto nové dílo od Pavla Mrkuse ve vestibulu Ekonomické fakulty TUL je v pořadí čtvrtým uměleckým počinem realizovaným v rámci projektu Seminář naděje, který započal u příležitosti 70. výročí založení naší univerzity v roce 2023.

„Umělecké dílo Pavla Mrkuse shledávám více než symbolickým pro naši fakultu. V centru naší pozornosti, našeho bádání je ekonomické chování člověka, které se odehrává ve světě nejistot a permanentních změn,“ podotkl během vernisáže děkan Ekonomické fakulty Marek Skála.

Když Pavel Mrkus promýšlel své dílo Fluidní systémy, vyšel z často používaného pojmu, který se vyskytuje ve studijní, vědecké a výzkumné náplni fakulty. Tímto pojmem je „systém“. Ekonomie se totiž neustále snaží porozumět fluidní povaze ekonomického konání člověka, které se odehrává v systému plném změn a nejistot. *„Systém je něco pevného, tekutost zase organického, neuchopitelného a těžko definovatelného. Tyto dva termíny v názvu díla jsou vlastně protiklady nebo paradoxy a jsou něčím, co vytváří novou věc,“* řekl během vernisáže Pavel Mrkus.

Systémové struktury jsou jakýmsi ohniskem ekonomických, statistických i marketingových postupů, a představují i principy informatiky. Dílo je založeno na technice vizualizace systémových dat v reálném čase, kdy pohyb a změny veličin uvnitř systému ovlivňují proměny v obraze. Zdrojem dynamických systémových dat je volně přístupná online databáze měnových kurzů. Její dynamika je relativně rychlá – k aktualizaci dochází pravidelně každou hodinu.

Koncept díla tak pracuje s představou systému nikoliv jako něčeho pevně daného, ale jako proměnlivé fluidní procesuální struktury. Neustálá variace a nikdy se neopakující konfigurace, které generuje počítačový program na základě dat, tak posouvá možnosti uvažování o ambivalenci pevného a tekutého charakteru rozhodování. Symbolicky reprezentuje nejen matematický či ekonomický systém, ale i ustavičně se proměňující společenské hodnotové prostředí.

„Nedíváme se na video nebo na nějaký sled snímků, ale na počítačový program, který má přednastavené hodnoty jako třeba barvu, pohyb v rámci mračna a otevřené hodnoty, jež jsou napojené na volně přístupnou databázi směnných kurzů. Ukazuje pohyby na světových trzích v ekonomice. A potažmo to, jakým způsobem my reagujeme a jak se tyto pohyby promítají skrze nějaká čísla do našich osobních životů,“ vysvětluje Pavel Mrkus – výtvarný umělec, který ve své tvorbě akcentuje především široké spektrum nových vyjadřovacích technologií.

Pavel Mrkus se dlouhodobě zabývá audiovizuálními projekty, při nichž využívá digitální obrazové a zvukové prostředky, a to často ve vztahu ke konkrétnímu místu. Vystavoval mimo jiné na bruselském či benátském bienále, v Chelsea Art Museum v New Yorku, Národní galerii v Praze, galerii Rudolfinum, na Nové scéně Národního divadla v Praze nebo v Domě umění města Brna. Od roku 2023 působí jako hlavní kurátor Signal Festivalu, pro který zpracoval tříletou kurátorskou koncepci s názvem Ekosystémy.

Seminář naděje je umělecký projekt, který usiluje o založení nové formy komunikace mezi akademií a studenty, mezi jednotlivými součástmi univerzity, mezi různými oblastmi výzkumu a poznání či

mezi institucí a jedincem. Klade si za cíl nejen vyjádřit vzdělávací a tvůrčí misi univerzity i jednotlivých fakult a ústavu, ale i jejich otevřenost a zodpovědnost vůči místu a komunitě, kterých jsou součástí. A chce také přinášet naději. Ne nadarmo vznikla myšlenka uměleckého projektu po odeznění covidové pandemie a zároveň po ruské agresi na Ukrajinu.

„Je to projekt založený na spolupráci všech fakult TUL. Vytvářejí jej nejen umělci, ale uvnitř fakult se na vzniku děl podíleli akademici nebo studenti či fakultní týmy. Do projektů vstupují i obyvatelé Liberce nebo instituce působící na území města. A když se bavíme o naději, tak jednou z těch nadějí, která je s tímto projektem spojená, je využívat umění jako most ke vzájemné komunikaci, propojování fakulty, akademiků, studentů, externích spolupracovníků či zástupců komunit. To se, myslím, v rámci projektu dobře zdaří,“ uvedl kurátor Semináře naděje Michal Koleček.

Při instalaci díla se zároveň počítalo se stěhováním fakulty do nových prostor v budově E2. *„Dílo je připraveno na přemístění, až budete zařizovat svoji novou fakultu. Doufáme, že s vedením fakulty budeme dál spolupracovat, až se bude postupně vaše nová budova vybavovat,“* dodal profesor Koleček.

Z propojování fakult v rámci Semináře naděje a toho, že se daří dostávat do prostor libereckého kampusu umělecká díla, má radost i děkan Fakulty umění a architektury TUL Jan Stolin. Je zároveň autorem instalace na balkóně budovy G. *„Inspirací je univerzitní kampus v St. Gallenu, kde se nachází významná umělecká sbírka. Je to přesně ten model, který do kampusu patří. Studenti jsou tam obklopeni špičkovým uměním. Doufám, že budeme pokračovat,“* zmínil děkan Jan Stolin.

O Seminári naděje jsme psali.

Adam Pluhař

<https://tuni.tul.cz/a/penezni-kurzy-se-meni-v-barvy-nove-dilo-seminare-nadeje-164440.html>